

ANALIZA RELAȚIILORMOLDO-RUSE PRIN PRISMA PRINCIPIULUI ”PACTA SUNT SERVANDA,,

*Elena CHIOSA,
Facultatea Relații Internaționale
Științe Politiceși Administrative*

CZU: 341.241 + 327(478:470)

lena.chiosa.00@gmail.com

Relațiile dintre Federația Rusă și statele din vecinătate, în special Republica Moldova în ultimul timp au devenit subiectul a numeroase discuții. Dat fiind faptul că în ultimul timp a apărut un război între Rusia și Ucraina, ne trezește și nouă un spirit de analiză a diversor probleme pe care le avem la nivel de stat, prin urmare, o primă problemă ce trebuie să fie supusă analizei este cea referitoare la cadrul politico-juridic al relațiilor moldo-ruse. Relațiile dintre Federația Rusă cu Republica Moldova au fost examinate dintr-o triplă perspectivă: politico-militară, economică, social-culturală. Aspectului privind respectarea prevederilor stipulate în tratatele interstatale moldo-ruse practic nu s-a acordat atenție. Acest articol oferă o analiză politică și juridică a relațiilor dintre Federația Rusă cu Republica Moldova prin respectarea principiului „pacta sunt servanda”.

Principiul „pacta sunt servanda” este considerat un principiu fundamental nu numai al dreptului tratatelor dar, și al relațiilor internaționale în general. Actualmente, principiul „pacta sunt servanda” a devenit o normă a dreptului internațional care își regăsește reflectare în Preambulul Statutului Organizației Națiunilor Unite (ONU).

Analizând relațiile dintre Republica Moldova și Federația Rusă, și anume analiza prevederilor stipulate în tratatele interstatale moldo-ruse, apare necesitatea de a oferi gradul privind respectarea obligațiilor asumate de către statele semnatare sau respectarea principiului dreptului internațional „pacta sunt servanda”. Pe parcursul a mai multor ani, Rusia a declarat că nu va ratifica Tratatul interstatal până când nu va fi soluționată problema statutului juridic special a pretinsei ca stat „Republici Moldovenești Transnistrene” și până nu vor fi clar determinate drepturile populației rusofone, problemele limbii și culturii lor.

Prin semnarea din 19 noiembrie 2001, la Moscova, a Tratatului de prietenie și cooperare între Republica Moldova și Federația Rusă, problema

este soluționată. Tratatul moldo-rus servește cauzei întăririi păcii și securității internaționale, confirmând data șămentul statelor față de valorile general umane: pacea, libertatea, democrația și echitate asocială, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Problema prezenței militare ruse a apărut din punct de vedere politic și juridic atunci când Președintele Republicii Moldova, prin Decretul nr.234 din 14 noiembrie 1992, conform căruia armele, munițiile, mijloacele de transport, tehnicamilitară, bazele militare și altă averea parținândunităților militare ale Armatei Sovietice, dislocate pe teritoriul republicii, au fost declarate proprietate a Republicii Moldova. La 18 martie 1992, Decretul nr.73 emis de președintele Snegur stipulacă „înscopul creării bazei pentru constituirea Forțelor Armate ale Republicii Moldova, unitățile militare ex-sovietice dislocate în Moldova au fost trecute sub jurisdicția R.Moldova.

Boris Elțin, președintele Federației Ruse, a emis decretul nr.220 „Cu privire la trecerea sub jurisdicția Federației Ruse a unităților militare ale Forțelor Armate ale fostei URSS aflate temporar pe teritoriul Republicii Moldova. În conformitate cu acest decret, „Armata a 14a de Gardă, formațiunile, unitățile militare și instituțiile Forțelor Armate ale ex-URSS, aflate pe teritoriul Republicii Moldova și care nu au intrat în componența forțelor ei armate, au fost trecute sub jurisdicția Federației Ruse și în subordonarea comandamentului suprem al Forțelor Armate Unificate ale CSI.

Deșidecretul din 1 aprilie 1992 a fost un act ilegal și neprietenesc din partea Rusiei, conducerea Moldovei nu l-a contestat. Aceasta se explică, probabil, prin faptul că decretul a fost emis într-o perioadă foarte tensionată a relațiilor moldo-ruse, unul din scopurile emiterii lui fiind de a nu admite implicarea trupelor în conflict. Acordul de încetare a focului la Nistru, semnat pe 21 iulie 1992 la Moscova și Tratatul politic de bază („de prietenie și colaborare dintre Republica Moldova și Federația Rusă”), semnat tot la Moscova pe 19 noiembrie 2001, nu au făcut, cu anii, nici mai mare prietenia dintre Moscova și Chișinău, nu au extins nici amplitudinea cooperării întrepărți și nici nu au creat mai multă stabilitate, pace și armonie în relații bilaterale, iar în ultima vreme – și pe plan regional. Opinia că Rusia nu poate fi prieten țării lor mici rămâne încăpicioare.

În concluzie vom menționa că prin Acordul de încetare a focului la Nistru, din 1992 la Moscova și Tratatul politic de bază („de prietenie

și colaborare dintre Republica Moldova și Federația Rusă”), semnat tot la Moscova în 2001, nu au făcut, cu anii, nicimăi mare prietenia dintre Moscova și Chișinău, nu au extins nici amplitudinea cooperării între părți și nici nu au creat mai multă stabilitate, pace și armonie în relațiile bilaterale, iar în ultima vreme – și pe plan regional. Opinia că Rusia nu poate fi prieten țării lor mici rămâne în picioare. Rusia ne-a recunoscut, prin Tratat (art.1) „egalitatea suverană, ne recurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, inviolabilitatea frontierelor, integritatea teritorială, dreptul la autodeterminare, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului...”, dar de respectat nu le respectă. Mai mult, R. Moldova rămâne abuzată de Rusia politic și militar (art.5 al aceluiași și Tratat): „părțile condamnă separatismul sub toate formele sale de manifestare și se angajează să nu sprijine mișcările separatiste”.

Surse bibliografice:

- *Materiale/teze de comunicare în congrese, conferințe:*

1. СЕБОТАРИ С. РЕСПЕКТАРЕА ПРИНЦИПУЛУИ „РАСТА СУНТ СЕРВАНДА” ÎН РЕЛАȚИА ФЕДЕРАȚИА РУСĂ- РЕПУБЛИСА МОЛДОВА . UNELE CONSIDERAȚIUNI. ÎН. СУЧАСНЕ-ПРАВО :МІЖНАРОДНИЙ ВИМІРНАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД : МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ, 2 ЛИСТ. 2021 Р. / КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТИ МЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА – КИЇВ, 2021. - 254 С., РР. 122-128.

- *Documente:*

1. CONVENTIA DE LA VIENA DIN 1969.
2. TRATAT DE PRIETENIE ȘI COOPERARE ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI FEDERAȚIA RUȘĂ,
3. ДОГОВОР О ДРУЖБЕ И СОТРУДНИЧЕСТВЕ МЕЖДУ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИЕЙ И РЕСПУБЛИКОЙ МОЛДОВА. 19 НОЯБРЯ 2001 ГОДА
4. УСТАВ ООН.

Recomandat
Svetlana СЕБОТАРИ,
doctor habilitat, conferențar universitar